

13/12/24 (U)

(i) Printed Pages : 7 Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

1	7	2	1	8
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	3
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester
(2124)

ECONOMICS (In all Mediums)

Paper : Public Finance & International Economics

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 90

Note :—(1) Attempt **FIVE** questions in all. Question No. 1 is compulsory. Attempt **ONE** question each from Units I, II, III & IV.

(2) For private candidates, who have not been assessed earlier for internal assessment, the marks secured by them in theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

1. Attempt any **NINE** of the following :

(i) Two ways of redemption of public debt.

(ii) What are Public Goods ?

(iii) Define Wiseman Peacock's Law.

- (iv) Is every Tax an evil ?
- (v) Distinguish between direct and indirect taxes.
- (vi) What is public debt ?
- (vii) Discuss Free Trade vs. Protection
- (viii) Define opportunity cost.
- (ix) Define income terms of trade.
- (x) Write a note on SDR.
- (xi) What are the effects of adverse balance of payments ?
- (xii) Give two main objectives of IBRD. 9×2=18

UNIT—I

- 2. What do you understand by Public Expenditure ? What are the causes of growth of public expenditure in India ? 18
- 3. Explain briefly canons of taxation in an under developed country. 18

UNIT—II

- 4. What do you mean by taxable capacity ? What factors determine the taxable capacity of a country ? 18
- 5. What is deficit financing ? Examine its role in economic development of under developed countries. 18

UNIT—III

6. Explain Heckscher-Ohlin theory of International Trade. 18
7. Discuss the principle of Reciprocal Demand in the principle of International Trade. 18

UNIT—IV

8. What is Exchange Rate ? How is it determined by purchasing Power Parity Theory ? 18
9. Discuss in detail the objectives, achievements and failures of International Monetary Fund. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) कुल पाँच प्रश्न हल करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।
यूनिटें I, II, III और IV से प्रत्येक में से एक प्रश्न हल करें।

(2) निजी उम्मीदवारों के लिए, जिनका आंतरिक मूल्यांकन पहले नहीं किया गया है, आंतरिक मूल्यांकन के बदले में उनके द्वारा थ्योरी पेपर में प्राप्त अंकों को पेपर के अधिकतम अंकों के अनुपात में बढ़ा दिया जाएगा।

1. निम्नलिखित में से कोई नौ प्रश्न हल करें :

(i) सार्वजनिक ऋण बचाव के दो तरीके।

(ii) सार्वजनिक वस्तुएँ क्या हैं ?

(iii) वाइजमैन पीकॉक के नियम को परिभाषित करें।

(iv) क्या प्रत्येक कर एक बुराई है ?

(v) प्रत्यक्ष और अप्रत्यक्ष करों के बीच अंतर करें।

(vi) सार्वजनिक ऋण क्या है ?

(vii) मुक्त व्यापार बनाम संरक्षण पर चर्चा करें।

(viii) अवसर लागत को परिभाषित करें।

(ix) व्यापार की आय शर्तों को परिभाषित करें।

(x) SDR पर एक नोट लिखें।

(xi) प्रतिकूल भुगतान संतुलन के क्या प्रभाव हैं ?

(xii) IBRD के दो मुख्य उद्देश्य बताइए।

9×2=18

यूनिट-I

2. सार्वजनिक व्यय से आप क्या समझते हैं ? भारत में सार्वजनिक व्यय की वृद्धि के क्या कारण हैं ?

18

3. अल्पविकसित देश में कराधान के सिद्धांतों की संक्षेप में व्याख्या कीजिये।

18

यूनिट-II

4. कर योग्य क्षमता से आपका क्या अभिप्राय है ? किसी देश की कर योग्य क्षमता को कौन से कारक निर्धारित करते हैं ?

18

5. घाटे का वित्तपोषण क्या है ? अल्पविकसित देशों के आर्थिक विकास में इसकी भूमिका का परीक्षण कीजिये।

18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਹੇਕਸਚਰ-ਓਹਲਿਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਜ਼ਿਯੇ।
18
7. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੇਂ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਮਾਂਗ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਯੇ।
18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਵਿਨਿਮਯ ਦਰ ਕਯਾ ਹੈ ? ਕਰਯ ਸ਼ਕਿਤ ਸਮਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਵਾਰਾ ਇਸਕਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੌਸੇ ਕੀਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ?
18
9. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਤਦੇਸ਼ਯੋਂ, ਤਪਲਬਿਧਯੋਂ ਔਰ ਅਸਫਲਤਾਔਂ ਪਰ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨਿਟ I, II, III ਅਤੇ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
- (2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਕਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :
- (i) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ।
- (ii) ਜਨਤਕ ਵਸਤੂਆਂ ਕੀ ਹਨ ?

- (iii) ਵਿਜ਼ਮੈਨ ਪੀਕੌਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (iv) ਕੀ ਹਰੇਕ ਟੈਕਸ ਬੁਰਾਈ ਹੈ ?
- (v) ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰੋ।
- (vi) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (vii) ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਬਨਾਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (viii) ਮੌਕੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (ix) ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (x) SDR 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (xi) ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
- (xii) IBRD ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ।

9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ ਵਧਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ? 18
3. ਇੱਕ ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਟੈਕਸਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ? 18
5. ਘਾਟਾ ਵਿੱਤ ਕੀ ਹੈ ? ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਹੇਕਸਚਰ-ਓਹਲਿਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
18
7. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਰਸਪਰ ਮੰਗ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਕੀ ਹੈ ? ਵਿਨਿਮਯ ਪਾਵਰ ਪੈਰਿਟੀ ਥਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
18
9. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
18